

Seminari CLT / 5 de març del 2021

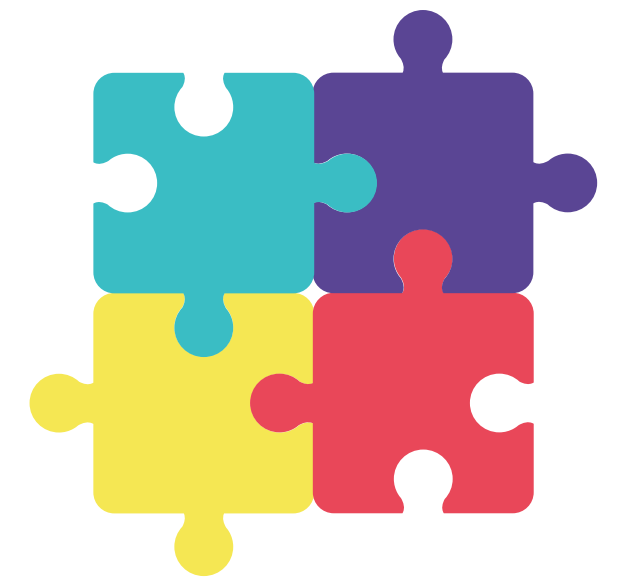
Clàudia Pons-Moll (Universitat de Barcelona)

LA INTERFÍCIE FONOLOGIA- MORFOSINTAXI

DISCUSSIÓ A PARTIR DE CASOS DEL
CATALÀ

CASOS I FENÒMENS

MANCA DE REALITZACIÓ MORFOLÒGICA

Manca de realització de l'article personal en determinades aposicions restrictives del català de Menorca, condicionada **prosòdicament**.

Conjuntament amb F. Torres-Tamarit & Ignasi Mascaró

ORDRE DELS CONSTITUENTS

Ordre dels elements que integren els binomis i altres estructures coordinades en català en general, condicionada **prosòdicament**.

Conjuntament amb F. Torres-Tamarit

Manca de realització morfològica condicionada prosòdicament

- 01 Aposicions restrictives (de parentiu) amb nom personal començat en C-
  - a. Es conco **en** Toni
[əs.kòŋ.ku.n.tó.ni]
- 02 Aposicions restrictives (de parentiu) amb nom personal començat en V-
  - b. Es conco Àngel
[əs.kòŋ.ku.án.ʒəl]

Comportament inesperat des d'un punt de vista estrictament sil·làbic

Casos (1a)

Es concho en Toni
[əs.kòŋ.kun.tó.ni]

(Amb realització d'article personal)

Es genera una coda preconsonàntica
Estructura doblement marcada:
Coda + Coda preconsonàntica

Casos (1b)

Es concho Àngel
[əs.kòŋ.ku.án.ʒəl]

(Sense realització d'article personal)

Es genera una síl·laba sense obertura i un hiat
Estructura doblement marcada:
Manca d'obertura + hiat

Casos de (1a) i de (1b)

Casos d'antimarcatge

Un cas molt similar i un "clàssic" de l'antimarcatge

Distribució dels al·lomorfs de l'article determinat (-la, -a) en haitià (Klein 2003, Bonet et al. 2007)

Radicals acabats en consonant i en semivocal

a. /malad/	'malalt'	[malad+la]	'el malalt'
b. /liv/	'llibre'	[liv+la]	'el llibre'
c. /bagaj/	'cosa'	[bagaj+la]	'la cosa'
d. /kaw/	'corb'	[kaw+la]	'el corb'

* ma.la.d+a

* li.v+a

Radicals acabats en vocal

a. /papa/	'pare'	[papa+a]	'el pare'
b. /bujwa/	'bullidora'	[bujwa+a]	'la bullidora'
c. /papje/	'paper'	[papje+ja]	'el paper'
d. /lapli/	'pluja'	[lapli+ja]	'la pluja'
e. /bato/	'vaixell'	[bato+wa]	'el vaixell'
f. /tu/	'forat'	[tu+wa]	'el forat'

* pa.pa.+la

* buj.wa.+la

Un cas molt similar i un "clàssic" de l'antimarcatge

Per què no
*ma.la.d+a, *li.v+a?

Per què no
*pa.pa.+la, *buj.wa.+la?

Resposta

- Alineament a la dreta entre el límit dret del radical i el límit dret de la síl·laba (Klein 2003: 2019) (Right alignment)
- Prioritat lèxica: {-a > -la} (Bonet et al. 2007: 912)
- R-Align >> Priority (Bonet et al. 2007: 912)

Selecció de l'al·lomorf amb prioritats: -a (Priority >> Onset)

/papa-{a>la}/	R-ALIGN	*C.V	PRIOR	ONS	DEP
a. papa.la			*!		
☞ b. papa.a				*	

Selecció de l'al·lomorf sense prioritats: -la (R-Align, *C.V >> Priority)

/liv-{a>la}/	R-ALIGN	*C.V	PRIOR	ONS	DEP
☞ a. liv.la			*		
b. liv.a		*!		*	
c. li.va	*!				

Comportament inesperat des d'un punt de vista prosòdic?

Resposta

StrongStart (Selkirk 2011: 470): “beginnings of prosodic units are strong”

Evidència interlingüística (Itô & Mester 2019)

I. Postposició d'elements inicials febles

- Es prohibeixen els clítics en posicions inicials i apareixen en segona posició (Wackernagel 1892 [trad. anglès 2020]: Wackernagel's law: "Enclitics occupy second position")
- Els clítics es mouen a posicions posteriors de la frase: búlgar (Harizanov 2014), irlandès (Bennett et al. 2016)...

II. Elisió d'elements inicials febles

- Anglès: (Have you) got milk? / (It's a) nice day today (Weir 2012).
- Alemanya: (Ich) hab das schon gelesen / (Das) hab ich schon gelesen

Per què no
[əs.kòŋ.ku.nán.ʒəl]?

Comportament inesperat des d'un punt de vista prosòdic?

Resposta

StrongStart (Selkirk 2011: 470): “beginnings of prosodic units are strong”

Més evidència interlingüística (Anderson 2005)

III. Processos d'infixació

Infixació de -rn- ('instrument') en Kamhmu? (Anderson 2005)

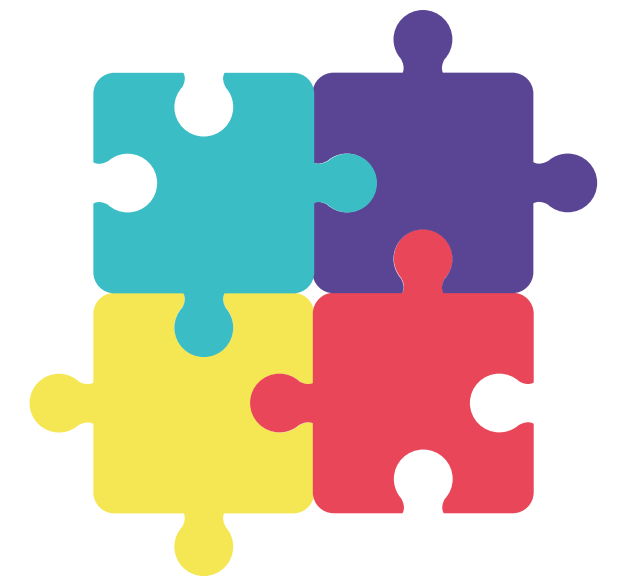
hrniip 'cullera'   cf. hiip 'menjar amb cullera'

crnok 'perforadora' cf. cok 'perforar'

Per què no
[əs.kòŋ.ku.nán.ʒəl]?

Objectius

- Identificar els **factors** que expliquen la asimetria entre la realització i la no realització de l'article personal en les aposicions restrictives que expressen relació de parentiu en el català de Menorca.

→ Factors prosòdics

- Demostrar que es poden formalitzar en una versió paral·lela i global de la teoria de l'optimitat mitjançant la **interacció** d'una versió perfeccionada de les **restriccions d'alineament** entre categories prosòdiques i lèxiques (McCarthy & Prince 1993, Selkirk 1996/2004; Prince & Smolensky 1993/2004) i de les **restriccions de realització morfològica** (Kurisu 2001, Selkirk 2001, Wolf 2008).

Marc teòric i proposta

- a. Proposta analítica inspirada en Selkirk (1996, 2001, 2011).
- b. Interpretació particular de les restriccions d'alineament proposades en el marc de la teoria de l'alineament generalitzat (Generalized Alignment Theory, McCarthy & Prince 1993) que descarta cap referència a les categories funcionals en la formulació de les restriccions d'alineament (Selkirk 1996).
- c. Un refinament de les restriccions d'alineament que crucialment en relaxa la formulació fent referència només al límit d'una de les categories per alinear.
- d. La interacció d'aquestes restriccions d'alineament amb restriccions de realització morfològica, relativitzades d'acord amb la posició sintàctica que ocupen els morfemes implicats (Kurisu 2001, Selkirk 2001, Wolf 2008).

Marc teòric i proposta

e. Alternativa formal a les propostes existents en què es pretén reflectir la tendència dels **inicis de les unitats prosòdiques** a ser **forts** (Selkirk 2011, Bennett et al. 2016, Itô & Mester 2019), de manera que s'hi descarten elements febles (com els clítics), però dotant les restriccions d'alineament de la flexibilitat necessària per donar cabuda a fenòmens que poden alterar la fidelitat en l'extrem esquerre de la categoria lèxica (com ara la sil·labificació mateixa o l'elisió vocàlica provocada pel contacte de vocals adjacents).

No es vol material no lèxic a l'esquerra de la paraula prosòdica.

Dades: paradigma de l'article personal en el català de Menorca

Paradigma de l'article personal

a. Nom personal masculí començat en consonant

en Toni [ən.tó.ni]

b. Nom personal masculí començat en vocal

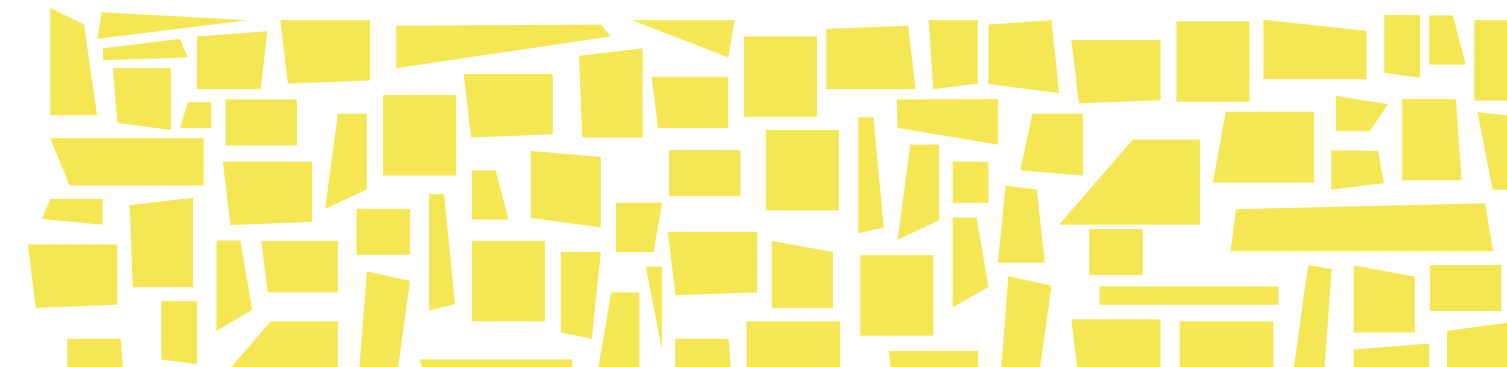
n' Ignasi [nin.ná.zi]

c. Nom personal femení començat en consonant

na Catalina [nə.kə.tə.lí.nə]

d. Nom personal femení començat en vocal

n' Àngela [nán.ʒə.lə]

Dades: restriccions d'aparició de l'article personal

- L'article personal precedeix el nom personal en gairebé totes les funcions exercides pel sintagma nominal: subjecte (**En** Joan ha dinat a casa), objecte directe (M'ha dit que no havia vist **en** Joan), atribut (Aquest noi que ha vingut és **en** Joan), etc. (Brucart 2002: 1477).
- Les úniques **excepcions** són (Brucart 2002: 1477):
- Vocatiu: Joan, vine!, ***En** Joan, vine!; Què vols, Joan?, *Què vols, **en** Joan?
- Formes de tractament: L'oncle Joan s'ha jubilat, *L'oncle **en** Joan s'ha jubilat; L'avi Pasqual ha sortit a passejar, *L'avi **en** Pasqual ha sortit a passejar; El president Martí ha dimitit, *El president **en** Martí ha dimitit.
- Posició postadjectival: Pobre Joan!, *Pobre **en** Joan!

Català antic: **En** Johan!, Lo mestre **en** Johan, Lo rei **en** Jaume
(Casanova 2003)

Dades: l'article personal en aposicions restrictives

Construccions amb conco seguit de nom personal masculí

a. Nom personal començat en consonant

es	conco	en	Toni	[əʂ.kòŋ.kun.tó.ni]
es	conco	en	Rafel	[əʂ.kòŋ.kun.rə.fél]
es	conco	en	Pere	[əʂ.kòŋ.kum.pé.rə]

b. Nom personal començat en vocal

es	conco	Àngel	[əʂ.kòŋ.ku.án.ʒəl]
es	conco	Ernest	[əʂ.kòŋ.kur.nést]
es	conco	Ignasi	[əʂ.kòŋ.kujn.ná.zi]

Dades: l'article personal en aposicions restrictives

Construccions amb avi seguit de nom personal masculí

a. Nom masculí començat en consonant

l' avi en Toni [là.vin.tó.ni]

l' avi en Rafel [là.vin.rə.fél]

l' avi en Pere [là.vim.pé.rə]

b. Nom masculí començat en vocal

l' avi Àngel [là.vi.án.ʒəl]

l' avi Ernest [là.vir.nést]

l' avi Ignasi [là.vin.ná.zi]

Dades: l'article personal en aposicions restrictives

Construccions amb amo seguit de nom personal masculí

a. Nom masculí començat en consonant

l'	amo	en	Toni	[là.mun.tó.ni]
l'	amo	en	Rafel	[là.mun.rə.fél]
l'	amo	en	Pere	[là.mum.pé.rə]

b. Nom masculí començat en vocal

l'	amo	Àngel	[là.mu.án.ʒəl]
l'	amo	Ernest	[là.mur.nést]
l'	amo	Ignasi	[là.mu.jn.ná.zi]

Dades: l'article personal en aposicions restrictives

Construccions amb un nom personal femení

a. Nom personal començat en consonant

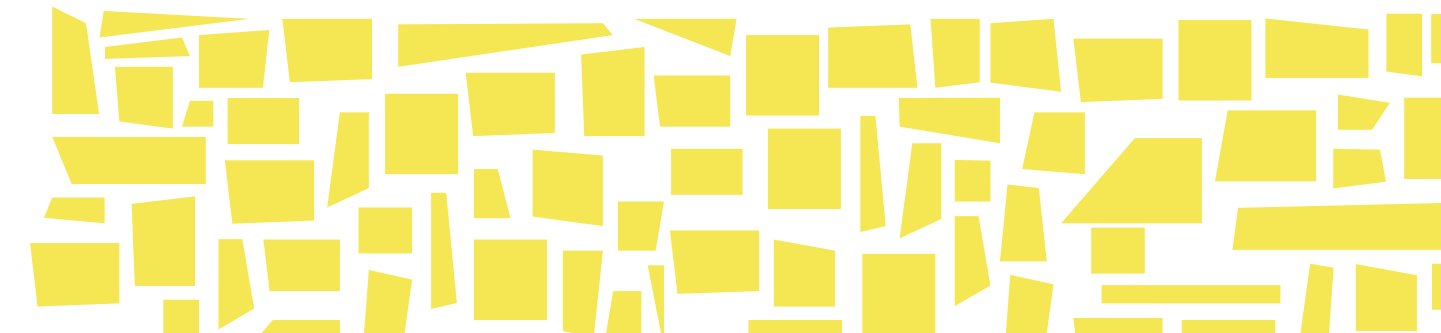
sa tia Catalina [sə.ti.ə.kə.tə.lí.nə]

s' àvia Catalina [sà.vjə.kə.tə.lí.nə]

b. Nom personal començat en vocal

sa tia Amparo [sə.ti.əm.pá.ro]

s' àvia Amparo [sà.vjəm.pá.ro]

Dades: l'article personal en aposicions restrictives

Construccions amb noms personals manlevats del castellà

a. *Nom personal masculí començat en consonant*

es conco en Pedro [əS.kòŋ.kum.pé.ðro]

es conco en Julio [əS.kòŋ.kun.χú.ljo]

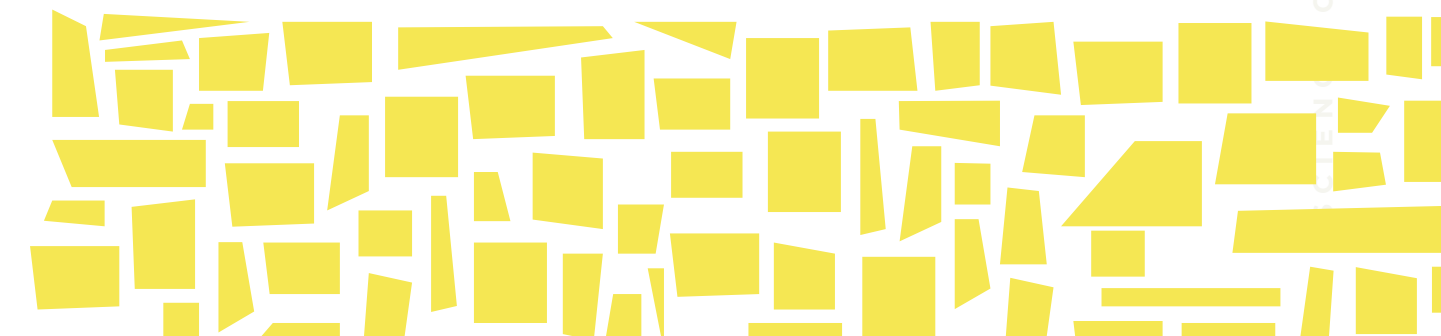
es conco en Paco [əS.kòŋ.kum.pá.ko]

b. *Nom personal masculí començat en vocal*

es conco Ilario [əS.kòŋ.kuj.la.rjo]

es conco Eduardo [əS.kòŋ.ku.ðwar.ðo]

es conco Andrés [əS.kòŋ.kun.drés]

Dades: apunt històric sobre l'article personal

Origen: Vocatius llatins DOMINE, DOMINA > Don, Dona > En, Na
(Formes de cortesia i respecte)

- {don, dona} {en, na}: època en què cohabitaven
- {don, dona}: només per referir-se a determinades personalitats (segle XI)
- {en, na}: per referir-se a les persones en general, amb connotació de respecte i afecte (segle XI)
- {en, na}: universalitzats com a marques personals (segle XIII)
- Introducció dels articles el, la, derivats dels demostratius ILLE, ILLA
- {en, na}, {el, la}: Època en què cohabitaven (segle XV)
- Distribució actual: balear {en, na}, valencià { , }, algunes varietats {el, la}, altres varietats {el, en; la}, etc.

Casanova (2003)

Representacions prosòdiques

a. <i>es conco</i> /s+Ø#konk+u/ (Func^{es} (Lex^{CONCO})PW_d)PPh (Func^əs.(Lex^{kòŋ.ku.})PW_d)PPh	b. <i>en Jaume</i> /n+Ø#ʒawm/ (Func^{en} (Lex^{Jaume})PW_d)PPh (Func^{ən}.(Lex^{ʒáw.mə})PW_d)PPh
c. <i>l'avi</i> /l+Ø#avi/ ((Func^{l'avi})PW_d)PPh ((Func^{lá.vi})PW_d)PPh	d. <i>n'Àngel</i> /n+Ø#anzəl/ ((Func^{n'Àngel})PW_d)PPh ((Func^{nán.ʒəl})PW_d)PPh
e. <i>Es conco en Jaume</i> /s+Ø#konk+u##n+Ø#ʒawm/ (Func^{es} (Lex^{CONCO en})PW_d (Lex^{Jaume})PW_d)PPh (Func^əs.(Lex^{kòŋ.kun.})PW_d (Lex^{ʒáw.mə})PW_d)PPh	
f. <i>L'avi en Jaume</i> /l+Ø#avi##n+Ø#ʒawm/ ((Func^{l'avi en})PW_d (Lex^{Jaume})PW_d)PPh ((Func^{là.vin.})PW_d (Lex^{ʒáw.mə})PW_d)PPh	
g. <i>Es conco Àngel</i> /s+Ø#konk+u##n+Ø#anzəl/ (Func^{es} (Lex^{CONCO})PW_d (Lex^{Àngel})PW_d)PPh (Func^əs.(Lex^{kòŋ.ku.})PW_d (Lex^{án.ʒəl})PW_d)PPh	
h. <i>L'avi Àngel</i> /l+Ø#avi##n+Ø#anzəl/ ((Func^{l'avi})PW_d (Lex^{Àngel})PW_d)PPh ((Func^{là.vi.})PW_d (Lex^{án.ʒəl})PW_d)PPh	

(Veg. Selkirk 1996, Peperkamp 1997)

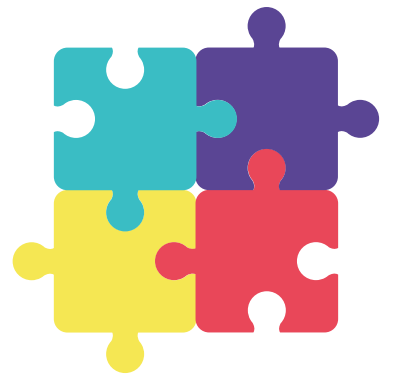
Representacions prosòdiques

a. <i>es conco</i> /s+Ø#konk+u/ (Func^{es} (Lex^{CONCO})PW_d)PPh (Func^əs.(Lex^{kòŋ.ku.})PW_d)PPh	b. <i>en Jaume</i> /n+Ø#ʒawm/ (Func^{en} (Lex^{Jaume})PW_d)PPh (Func^{ən}.(Lex^{ʒáw.mə})PW_d)PPh
c. <i>l'avi</i> /l+Ø#avi/ ((Func^{l'avi})PW_d)PPh ((Func^{lá.vi})PW_d)PPh	d. <i>n'Àngel</i> /n+Ø#anzəl/ ((Func^{n'Àngel})PW_d)PPh ((Func^{nán.ʒəl})PW_d)PPh
e. <i>Es conco en Jaume</i> /s+Ø#konk+u##n+Ø#ʒawm/ (Func^{es} (Lex^{CONCO en})PW_d (Lex^{Jaume})PW_d)PPh (Func^əs.(Lex^{kòŋ.kun.})PW_d (Lex^{ʒáw.mə})PW_d)PPh	
f. <i>L'avi en Jaume</i> /l+Ø#avi##n+Ø#ʒawm/ ((Func^{l'avi en})PW_d (Lex^{Jaume})PW_d)PPh ((Func^{là.vin.})PW_d (Lex^{ʒáw.mə})PW_d)PPh	
g. <i>Es conco Àngel</i> /s+Ø#konk+u##n+Ø#anzəl/ (Func^{es} (Lex^{CONCO})PW_d (Lex^{Àngel})PW_d)PPh (Func^əs.(Lex^{kòŋ.ku.})PW_d (Lex^{án.ʒəl})PW_d)PPh	
h. <i>L'avi Àngel</i> /l+Ø#avi##n+Ø#anzəl/ ((Func^{l'avi})PW_d (Lex^{Àngel})PW_d)PPh ((Func^{là.vi.})PW_d (Lex^{án.ʒəl})PW_d)PPh	

(Veg. Selkirk 1996, Peperkamp 1997)

Interpretació sintàctica

- **SD polidefinit** (= grec i altres llengües: to ksilino to trapezi, la-art. det. fusta la-art. det. taula; "la taula de fusta") (Alexiadou 2014, Alexiadou & Wilder 1998, Tsiakmakis et al. 2021)
- Propietats dels SD polidefinit (Tsiakmakis et al. 2021)
  1. Duplicació de l'article definit.
  2. El SD polidefinit sencer fa referència a una única entitat.
  3. Origen predicatiu de l'adjectiu precedit d'article.
  4. Però: ambigüitat entre una interpretació com a modificador predicatiu o nominal (Larson 1995, 1998) [Cf. Es conço que es diu Jaume vs. En Jaume, que és conço].
  5. Els adjectius generalment funcionen com a modificadors restrictius (Kolliakou 1995, 2004).
  6. Tenen un estatus col·loquial.

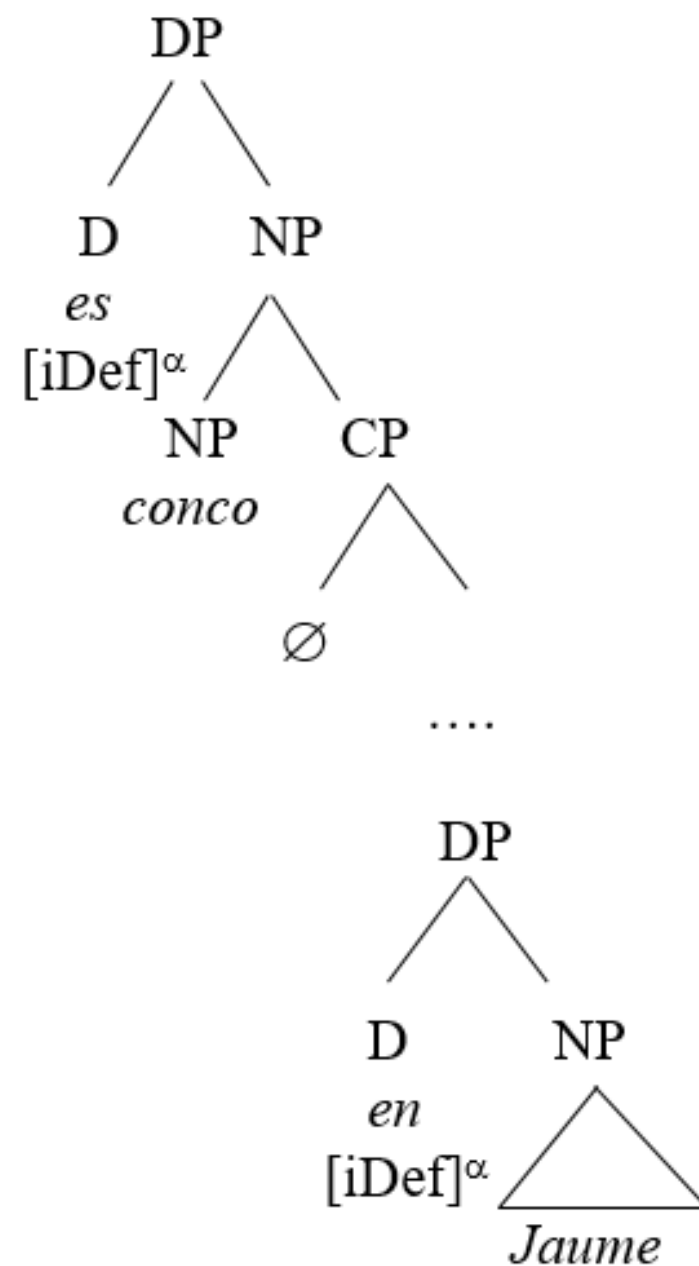
Les aposicions restrictives del català de Menorca analitzades comparteixen aquestes propietats (dos noms, en lloc d'adjectiu i nom; article det. + article personal, en lloc de dos articles determinats).

Representació sintàctica

- Estructura plana de dos SD (bi-SD) (Lekakou & Szendrői 2007, 2012; Velegrakis, 2011)
  - Relació predicativa (Campos & Stavrou, 2004; Ioannidou & den Dikken, 2006; Panagiotidis & Marinis, 2011; Guardiano & Stavrou, 2019)
  - Subestructura amb forma de clàusula de relatiu (Alexiadou & Wilder 1998; Cinque 2010; Alexiadou 2014; Giusti 2015; Tsiakmakis et al. 2021).
  - Subestructura amb forma de clàusula de relatiu reduïda (Tsiakmakis et al. 2021).
-
- El segon SD, constituït per l'article personal i el nom personal (i.e. en Jaume), funciona com una clàusula de relatiu restrictiva que modifica el primer nom (i.e. conco).
  - El segon SD és equivalent d'una clàusula restrictiva ("Es conco que es diu Jaume"; "D'entre tots els oncles, el que es diu Jaume"; NO: *En Jaume, que és conco), amb un operador relatiu nul.

Representació sintàctica

CRUCIAL:

- L'article definit i l'article personal tenen el mateix referent, representat per $[iDef \ \alpha]$.
- L'article definit ocupa una posició jeràrquica superior que l'article personal: l'article definit C-comanda l'article personal.

Anàlisi en teoria de l'optimitat

Relevant basic constraints

a. *Morphoprosodic constraint*

- ALIGN(PWd, L; Lex): Assign one violation mark for every output segment standing at the left edge of a prosodic word whose input correspondent does not belong to a lexical category. (This penalizes the presence of a functional category at the left edge of the prosodic word.) (See McCarthy & Prince 1993, Selkirk 1996/2004.)

b. *Syllable structure constraints*

- ONSET: Assign one violation mark for every onset-less syllable (see Prince & Smolensky 1993).
- *C.V: Assign one violation mark for every consonant syllabified in the coda followed by a vowel (see Prince & Smolensky 1993, Klein 2003, Bonet *et al.* 2007).

c. *Constraints on morph(eme) realization*

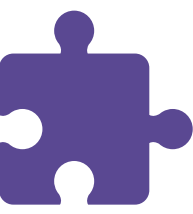
- MAX-Det(high): For every D that is not c-commanded by another D in correspondence with an underlying phonological FS φ in the input, assign a violation mark if there is no surface phonological FS φ' in the output such that $\varphi \mathfrak{R} \varphi'$ (adapted from Wolf 2008: 70). (adapted from Wolf 2008).
- MAX-Det: For every D in correspondence with an underlying phonological FS φ in the input, assign a violation mark if there is no surface phonological FS φ' in the output such that $\varphi \mathfrak{R} \varphi'$ (adapted from Wolf 2008: 70).

Anàlisi en teoria de l'optimitat

	MAX-Det (high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	*C.V
a. <i>Es conco en Jaume</i> (Func _{əS} .(Lex _{kòŋ.kun.}) _{PWd} (Lex _{ʒáw.mə}) _{PWd}) _{PPH}	✓	✓	✓
b. * <i>Es conco n'Àngel</i> (Func _{əS} .(Lex _{kòŋ.kun.}) _{PWd} (Lex _{án.ʒəl}) _{PWd}) _{PPH}	✓	✓	x
c. * <i>Es conco n'Àngel</i> (Func _{əS} .(Lex _{kòŋ.ku.}) _{PWd} (Func _{nán.ʒəl}) _{PWd}) _{PPH}	✓	x	✓
d. <i>Es conco Àngel</i> (Func _{əS} .(Lex _{kòŋ.ku.}) _{PWd} (Lex _{án.ʒəl}) _{PWd}) _{PPH}	✓	✓	✓
e. ((Func _{lá.vi}) _{PWd}) _{PPH}	✓	x	
f. ((Func _{nán.ʒəl}) _{PWd}) _{PPH}	✓	x	
g. *((Lex _{á.vi}) _{PWd}) _{PPH}	x	✓	
h. *((Lex _{án.ʒəl}) _{PWd}) _{PPH}	x	✓	

Anàlisi en teoria de l'optimitat

Article personal + nom personal

(1) *En Jaume, n'Àngel, na Catalina*

<i>i./n+∅#ʒawm/</i>	MAX-Det(high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	MAX-Det	EXHAUSTIVITY
☞ a. (ən.(ʒáw.mə) _{PWD}) _{PPH}				*
b. ((ʒáw.mə) _{PWD}) _{PPH}	*!		*	
<i>ii./n+∅#anʒəl/</i>				
☞ a. ((nán.ʒəl) _{PWD}) _{PPH}		*		
b. ((án.ʒəl) _{PWD}) _{PPH}	*!		*	
<i>iii./n+ə#kətəlin+ə/</i>				
☞ a. (nə.(kə.tə.lí.nə) _{PWD}) _{PPH}				*
b. ((kə.tə.lí.nə) _{PWD}) _{PPH}	*!		*	

Anàlisi en teoria de l'optimitat

Aposicions restrictives amb nom personal començat en V-

(4) *es conço Àngel (per completar)*

/s+Ø#konk+u##n+Ø#anʒəl/	MAX-Det (high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	MAX-Det	ONSET
a. (əʒ.(kòŋ.ku.) _{PWD} (nán.ʒəl) _{PWD}) _{PPH}		*!		*
☞ b. (əʒ.(kòŋ.ku.) _{PWD} (án.ʒəl) _{PWD}) _{PPH}			*	**

(5) *es conço Àngel (complet)*

/s+Ø#konk+u##n+Ø#anʒəl/	MAX-Det (high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	*C.V	MAX-Det	ONSET
a. (əʒ.(kòŋ.ku.) _{PWD} (nán.ʒəl) _{PWD}) _{PPH}		*!			*
☞ b. (əʒ.(kòŋ.ku.) _{PWD} (án.ʒəl) _{PWD}) _{PPH}				*	**
c. (əʒ.(kòŋ.kun.) _{PWD} (án.ʒəl) _{PWD}) _{PPH}			*!		**

Anàlisi en teoria de l'optimitat

Aposicions restrictives amb nom personal començat en C-

(2) *es concho en Jaume*

/s+∅#konk+u##n+∅#ɜawm/	MAX-Det (high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	MAX-Det	ONSET
☞ a. (əs.(kòŋ.kun.) _{PWD} (ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}				*
b. (əs.(kòŋ.ku.) _{PWD} (ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}			*!	*
c. (əs.(kòŋ.ku.) _{PWD} ən.(ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}				**!
d. ((əs.kòŋ.ku.) _{PWD} (ən.ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}		**!		**
e. ((kòŋ.kun.) _{PWD} (ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}	*!		*	
f. ((kòŋ.ku.) _{PWD} (ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}	*!		**	

(3) *l'avi en Jaume*

/l+∅#avi##n+∅#ɜawm/	MAX-Det (high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	MAX-Det	ONSET
☞ a. ((làvin.) _{PWD}) _{PPH} ((ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}		*		
b. ((làvi.) _{PWD}) _{PPH} ((ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}		*	*!	
c. ((àvi.) _{PWD}) _{PPH} (ən.(ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}	*!		*	
d. ((àvin.) _{PWD}) _{PPH} ((ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}	*!		*	
e. ((àvi.) _{PWD}) _{PPH} ((ɜáw.mə) _{PWD}) _{PPH}	*!		**	

Anàlisi en teoria de l'optimitat

Aposicions restrictives amb nom personal començat en V- [àtona]

(6) *Es conço Ernest* [əs.kòŋ.kur.nést], *l'avi Ernest* [là.vir.nést]

/s+Ø#konk+u##n+Ø#ərnest/	MAX-V (high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	*C.V	MAX- Det	ONSET	MAX-V (schwa)
a. (əs.(kòŋ.ku.) _{PWD} (nər.nést) _{PWD}) _{PPH}		*!			*	
b. (əs.(kòŋ.kun.) _{PWD} (ər.nést) _{PWD}) _{PPH}			*!		**	
c. (əs.(kòŋ.ku.) _{PWD} (ər.nést) _{PWD}) _{PPH}				*	**!	
d. (əs.(kòŋ.) _{PWD} (kər.nést) _{PWD}) _{PPH}	*!			*	*	
☞ e. (əs.(kòŋ.kur.) _{PWD} (nést) _{PWD}) _{PPH}				*	*	*

Anàlisi en teoria de l'optimitat

Aposicions restrictives amb nom personal començat en V- [àtona]

(6) *Es conço Ernest* [əs.kòŋ.kur.nést], *l'avi Ernest* [là.vir.nést]

/s+Ø#kɔnk+u##n+Ø#ərnɛst/	MAX-V (high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	*C.V	MAX-Det	ONSET	MAX-V (schwa)
a. (əs.(kòŋ.ku.)PW _D (nər.nést)PW _D)PP _H		*!			*	
b. (əs.(kòŋ.kun.)PW _D (ər.nést)PW _D)PP _H			*!		**	
c. (əs.(kòŋ.ku.)PW _D (ər.nést)PW _D)PP _H				*	**!	
d. (əs.(kòŋ.)PW _D (kər.nést)PW _D)PP _H	*!			*	*	
☞ e. (əs.(kòŋ.kur)PW _D (nést)PW _D)PP _H				*	*	*

(7) *Es conço Ulari* [əs.kòŋ.ku.lá.ri], *l'avi Ignasi* [là.vin.ná.zi]

/s+Ø#kɔnk+u ₁ ##n+Ø#u ₂ lari/	MAX-V (high)	ALIGN (PWd, L; Lex)	*C.V	MAX-Det	ONSET	UNIF
a. (əs.(kòŋ.ku.)PW _D (nu.lá.ri)PW _D)PP _H		*!			*	
b. (əs.(kòŋ.kun.)PW _D (u.lá.ri)PW _D)PP _H			*!		**	
c. (əs.(kòŋ.ku.)PW _D (u.lá.ri)PW _D)PP _H				*	**!	
☞ d. (əs.(kòŋ.ku _{1,2} .)PW _D (lá.ri)PW _D)PP _H				*	*	*
e. (əs.(kòŋ.ku ₁ .)PW _D (lá.ri)PW _D)PP _H	*!			*	*	
f. (əs.(kòŋ.ku ₂ .)PW _D (lá.ri)PW _D)PP _H	*!			*	*	

⊕ (8) *Es conço Ilario* [əs.kòŋ.kuj.lá.rjo], *l'avi Ulari* [là.viw.lá.ri]

/s+Ø#kɔnk+u##n+Ø#ilarjo/	MAX-V (high)	IDENT (F)	ALIGN (PWd, L; Lex)	*C.V	MAX-Det	ONSET	UNIF
a. (əs.(kòŋ.ku.)PW _D (ni.lá.rjo)PW _D)PP _H			*!			*	
b. (əs.(kòŋ.kun.)PW _D (i.lá.rjo)PW _D)PP _H				*!		**	
c. (əs.(kòŋ.ku.)PW _D (i.lá.rjo)PW _D)PP _H					*	**!	
d. (əs.(kòŋ.ki _{1,2} .)PW _D (lá.rjo)PW _D)PP _H		*!			*	*	*
e. (əs.(kòŋ.ku _{1,2} .)PW _D (lá.rjo)PW _D)PP _H		*!			*	*	*
f. (əs.(kòŋ.ku ₁ .)PW _D (lá.rjo)PW _D)PP _H	*!				*	*	
g. (əs.(kòŋ.ki ₁ .)PW _D (lá.rjo)PW _D)PP _H	*!				*	*	
☞ h. (əs.(kòŋ.ku _{1,2} .)PW _D (lá.rjo)PW _D)PP _H					*	*	

CASOS I FENÒMENS

MANCA DE REALITZACIÓ MORFOLÒGICA

Manca de realització de l'article personal en determinades aposicions restrictives del català de Menorca, condicionada **prosòdicament**.

ORDRE DELS CONSTITUENTS

Ordre dels elements que integren els binomis i altres estructures coordinades en català en general, condicionada **prosòdicament**.

Coordinació i pes prosòdic

- CreteLing 2019 (Rethymnon, Grècia)
- Metrical Phonology, prof. Kevin Ryan
- Kevin Ryan (2018) "**Prosodic end-weight reflects phrasal stress**". NLLT 37.

"Prosodic end-weight (PEW) refers to the well-documented tendency of prosodically **heavier constituents to be preferred at the ends of domains** when other factors (e.g. semantics, accessibility, and syntactic complexity) are controlled."

- Elements que contribueixen al pes prosòdic (Ryan 2017):
  - a. Vocals llargues
  - b. Vocals més sonants (vs. vocals menys sonants)
  - c. Obertures complexes (vs. obertures simples)
  - d. Obertures amb C obstruents (vs. obertures amb C sonants)
  - e. Codes complexes (vs. codes simples)
  - f. Codes amb C sonants (vs. codes amb C obstruents)
  - g. Un major nombre de síl·labes**

Coordinació i pes prosòdic: els binomis

- Alguns exemples de l'anglès (Ryan 2017: 318)
  - a. kit and caboodle (increment en nombre de síl·labes)
  - b. trials and tribulations (increment en nombre de síl·labes)
  - c. friends, Romans, countrymen (increment en nombre de síl·labes)
  - d. lock, stock, and barrel (increment en nombre de síl·labes)
  - e. Joan and Margery (increment en nombre de síl·labes)
  - f. trick or treat (increment en durada vocàlica)
  - g. slip and slide (increment en durada vocàlica)
  - h. tit for tat (increment en durada vocàlica)

Coordinació i pes prosòdic: els binomis

- Els components de les estructures coordinades tendeixen a organitzar-se de més lleuger a més pesant (Malkiel 1959, Bolinger 1962, Cooper & Ross 1975, Mollin 2012, 2013, 2014...)
- Malkiel (1959). Studies in irreversible binomials. Lingua 8: 113-160.
- Bolinger (1962). Binomials and pitch accent. Lingua 11: 34-44.
- Cooper & Ross (1975). World order. In Papers from the parasession on functionalism, eds. Robin Grossman, L. James San, and Timothy Vance, 63-111. Chicago: Chicago Linguistic Society.
- Binomials: “the sequence of two words pertaining to the same form-class, placed on an identical level of syntactic hierarchy, and ordinarily connected by some kind of lexical link” (Malkiel 1959: 113).
- Malkiel: Cal estudiar la (ir)reversibilitat dels binomis, independentment del seu grau de fixació, consolidació.
- Altres designacions: binomis fixats = "freezes"

Coordinació i pes prosòdic: els binomis

- Altres factors que hi poden influir:

a. Factors freqüencials. Decreixença en freqüència (el primer element sol ser més freqüent que el segon, per una qüestió d'accessibilitat). [kit and caboodle]

b. Factors semàntics i pragmàtics (animacitat [horse and cart], proximitat [here and there], iconicitat [before and after: up and down; front and back], gènere [brothers and sisters], relacions de poder [Marx and Engels], positivitat / negativitat [gains and losses] estructura informativa, etc.). [=marcatge perceptual; Benor and Levy (2006: 238)]

c. Factors sintàctics (creixença en complexitat sintàctica).

d. Altres factors prosòdics i factors fonotàctics. *Lapse, *Clash, *Hiatus...

Coordinació i pes prosòdic

Té efectes això, en espanyol i en català?

(1) Coordinació d'adverbis acabats en -ment en castellà:

Prematuramente y accidentalmente

Prematura y accidentalmente

*Prematuramente y accidental

(2) Ordre dels constituents en estructures coordinades (tant en binomis més o menys consolidats com en coordinacions productives, de nova creació)

a. Ordre dels elements en funció del **nombre de síl·labes** (binomis més o menys consolidats)

alts i baixos, alls i cebes, bars i restaurants, blanc i negre, ciències i humanitats, camp i ciutat, capa i espasa, cel i terra, carn i unglà (cf. español: uña y carne), ràdio i televisió, ciència i tecnologia, comerç i indústria, cos i ànima, creu i ratlla, drets i deures, drets i obligacions, fons i forma, fred i calor, llengua i cultura, llengua i literatura, mar i muntanya, net i endreçat, paper i bolígraf, petons i abraçades, recerca i desenvolupament, rics i pobres, sal i pebre, sang i fetge, terra i llibertat...

Coordinaçó i pes prosòdic

b. Ordre dels elements en funció de la **complexitat de l'obertura**: parts i quarts, pany i clau, com i quan, cara o creu (*nombre de síl·labes)...

c. Ordre dels elements en funció de la **complexitat de la coda**: usos i costums (+absència d'obertura / presència d'obertura)

d. Ordre dels elements en funció de la **sonicitat de l'obertura**: mar i cel

e. Ordre dels elements en funció de la **sonicitat de la coda**: ras i curt (+sonictat obertura), cos i ment (*sonicitat obertura).

f. Ordre dels elements en funció de la **sonicitat de la vocal**, del nucli: llum i gas. [Efecte molt evident en ideòfons: tic-tac, catric-catrac, xinoxano, ziga-zaga, baliga-balaga, cf. Cabré (1993)]

(3) Inconvenients

- Múltiples variables que hi entren en joc, no només de tipus prosòdic, sinó també de tipus semàntic, pragmàtic, freqüencial, etc.

PAGE Exemples: sal i pebre (freq.); alts i baixos (sem.), rics i pobres (sem.), ras i curt (pros.)...

Coordinació i pes prosòdic

(4) Solució

- Experiments amb paraules no reals per comprovar les variables prosòdiques que hi entren en joc (nombre de síl·labes, sonicitat de les vocals, complexitat de la coda i de l'obertura, sonicitat de la coda, sonicitat de l'obertura, etc.).
- Pinker and Birdsong (1979): Judicis de naturalitat sobre frases amb variacions d'ordre de binomis no reals per testar el rol del pes prosòdic (variables comentades). Ex. “Before going to bed, most men remove their smats and smates” vs. “Before going to bed, most men remove their smates and smats”.
- Parker (2003): Judicis de naturalitat en estructures compostes per testar el rol de la sonicitat de les obertures (en cas d'obertures simples).

**GRÀNCIES PER LA
VOSTRA ATENCIÓ!**

